

Staatssecretaris M. van Dam
ministerie van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Leeuwarden, 10 januari 2017
Verzonden,

Ons kenmerk : 01384550
Afdeling : Stêd en Plattelân
Behandeld door : K.G. Talma / (06) 29 24 66 76 of k.talma@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : 1

Onderwerp : IJsselmeervisserij

Geachte heer Van Dam,

Sinds 2012 tracht uw ministerie samen met ons en vooral de betrokken vissers tot een oplossing te komen rondom de visserij op het IJsselmeer en Markermeer. Helaas moeten wij constateren dat hier te weinig voortgang in wordt geboekt. Namens de ondertekenende partijen doen wij hierbij een dringend beroep op u om tot een oplossing te komen met betrekking tot de IJsselmeervisserij. Er zijn te veel vergunningen en met het huidige wettelijke beheerstelsel zijn er te veel (potentieel) inzetbare netten. De toestemming in 2016 voor de vangst van wolhandkrab, waarbij het vrijwel volledige potentieel aan netten ingezet mag worden heeft de situatie alleen maar ingewikkelder gemaakt. De visbestanden zijn desastreus slecht en de problematiek speelt al vele jaren. Als u niet met een erg snelle en adequate oplossing komt vanuit de visserijwet, schuift het probleem opnieuw door naar de provincies en de andere partijen. Wij verwachten dan grote problemen rondom de verlening van de vergunning voor de Wet Natuurbescherming, die in de eerste helft van 2017 door de provincies verleend zou moeten worden.

Noodzaak

Wij doen daarom gezamenlijk een indringend beroep op u om dit zo spoedig mogelijk alsnog te realiseren. Dit dient te gebeuren met alle middelen die ons ter beschikking staan, zo nodig met behulp van een warme sanering. Indien dit niet lukt, kunnen de provincies zeer waarschijnlijk in het voorjaar van 2017, geen vergunning voor de Wet Natuurbescherming verlenen voor de IJsselmeervisserij op schubvis. De beschermde watervogels in het IJsselmeer en Markermeer hebben vis nodig als voedsel. Mochten de provincies wel een vergunning verlenen dan zullen andere partijen dit vrijwel zeker gaan aanvechten vanwege de slechte voedselsituatie (net als bij de spieringvisserij).

Geen beroepsmatige visserij betekent, naast een breed gedeelde teleurstelling over het mislukken van onze gezamenlijke inspanningen, dat er een toename van de illegale visserij (stroperij) zal zijn. Er is nu al onvoldoende capaciteit voor handhaving, dat betekent dat dit volkomen uit de hand loopt bij toename van de illegale visserij. Uiteindelijk zijn er alleen maar verliezers, niet in het minst de natuur.

Vanaf 2012

Zoals u weet heeft de provincie Fryslân, naar aanleiding van de zogenaamde spieringcrisis in 2012 (zie de als bijlage bijgevoegde tijdlijn), de aanzet gegeven tot een nadere verkenning op basis van mediation, door mevrouw van Kampen. Met als doel om samen met alle betrokken partijen te komen tot een structurele oplossing voor deze problematiek. Dit Masterplan is in 2013 gepresenteerd. Kort gezegd komt dit er op neer dat er in gezamenlijkheid naar een situatie van duurzame visserij moet worden toegegroeid, waarbij op termijn de visserijinspanning in overeenstemming is met het natuurbelang.

Kansen voor het IJsselmeer en Markermeer

Het moge duidelijk zijn dat iedereen wenst dat het IJsselmeer transformeert tot een natuurgebied van internationale allure en met duidelijke recreatieve meerwaarde. Veel inspanningen om daar naar toe te groeien worden nu al gedaan. Zoals het realiseren van de Markerwadden (€ 70 miljoen), een vismigratierivier (€ 70 miljoen) en diverse andere, kleinere natuurprojecten. Deze natuurontwikkelingsprojecten zijn veelal gekoppeld aan al lopende dijkversterkingsprojecten. Duurzame visserij is een essentiële en onontkoombare voorwaarde om alle andere doelstellingen te realiseren.

Het IJsselmeergebied levert aanzienlijke baten op, ook voor het Rijk. Als voorbeelden daarvan wijzen wij op de realisatie van Windmolenparken en zandwinning in de meren waardoor veel baten terug vloeien naar het rijk. Het Rijk is, zowel privaat- als publiekrechtelijk, bevoegd ten aanzien van de visserij op het IJsselmeer en Markermeer.

Onvoldoende voortgang

Helaas moeten wij constateren dat in de gesprekken tussen uw ministerie en de vissers, zowel rechtstreeks als via de ingestelde Stichting Transitie IJsselmeer, te weinig voortgang wordt geboekt. Ook in onze gezamenlijke overleggen dreigt het nu vast te lopen. Wij zijn van mening dat u een veel te lange periode hanteert om overtollige netten uit het systeem te halen. Ook het door u toegezegde nieuwe robuuste beheersysteem is niet meer dan de voortzetting van het huidige systeem op basis van nettensturing met enkele kleine aanpassingen. Juist dit huidige systeem van nettensturing blijkt nu juist niet gewerkt te hebben. In de brief van 25 maart 2013 hebt u toegezegd aan de Tweede Kamer om te komen tot duurzame visserij. Wij zijn van mening dat de duurzame visserij niet bereikt zal worden met de door u voorgestelde nettensturing.

Direct daaraan gekoppeld is de vraag of en in welke mate vissers gecompenseerd moeten worden voor het inleveren van nettencapaciteit. Doordat uw ministerie voorstelt de beschikbare nettencapaciteit niet voldoende te reduceren en waar dit gebeurt dit ook nog eens pas op zeer lange termijn ter hand wordt genomen, zal de huidige zeer ongewenste situatie nog jaren in stand blijven.

Hoewel wij kennis hebben genomen van uw stellingname dat een warme sanering niet tot de mogelijkheden behoort, doen wij als betrokken partijen een dringend beroep op u om te komen tot een heroverweging van deze stellingname. De reden daarvoor is dat wij al sinds 2013 aan het praten zijn en er nog geen enkele voortgang is geboekt voor wat betreft het herstel van de visbestanden. Integendeel, het onderzoeksbureau Wageningen Marine Research (voorheen Imares), rapporteert in 2016 over het instorten van het brasembestand en een verdere teruggang van andere bestanden. Dit kan zo niet langer doorgaan.

Snelheid en oplossingen

Met de uitkoop van vissers is een relatief laag bedrag gemoeid (ingeschat wordt € 5-7 miljoen). Kijkende naar de bedragen voor het natuurherstel in het IJsselmeer (Markerwadden, Vismigratierivier) en de bedragen die worden verdiend met het IJsselmeer (windmolenparken, zandwinning) moet het toch mogelijk zijn om hierin de helpende hand aan vissers en natuur te kunnen bieden? In dit verband wijzen wij ook op de bedragen die u beschikbaar hebt gesteld voor het 'uitkopen' van koeien (30 miljoen) ten behoeve van de melkveesector.

Wij blijven graag bereid om onze medewerking te verlenen aan het realiseren van een duurzame visserij op het IJsselmeer, waarbij voor vis, vogel en visserman er weer voldoende evenwicht is. Mede namens de hieronder genoemde partijen,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.M. Leemhuis-Stout, voorzitter

A.J. van den Berg, secretaris

voor deze H.M. van Gils, loco-secretaris

provinsje fryslân
provincie fryslân

Johannes Kramer

Joop Bongers

Jaap Bond

Johan Nootgedagt

Jan Nico Appelman

Flos Fleischer

Fred Wouters

Vanaf 2012 tot heden:

Over de nog niet succesvolle weg naar herstel van visbestanden en duurzame beroepsvisserij in het IJsselmeergebied

2012

- **20 maart:** Raad van State schorst de NB-wet vergunning voor spieringvisserij omdat de Raad de achteruitgang van visetende vogels op het IJsselmeer als een ernstige aantasting van de natuur ziet.
- **6 december:** Uit het advies van de Commissie Toekomst Binnenvisserij o.l.v. dhr Remkes: *" We moeten echter hoe dan ook vaststellen dat op dit moment de visserijcapaciteit op het IJsselmeer veel te groot is ten opzichte van de lage visstand. De Commissie vraagt deze twee overheden [Ministeries van EZ en I&M] om op basis van de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water en het Natura 2000-beheerplan vast te stellen wat de verantwoord te onttrekken hoeveelheid vis voor het IJsselmeer is."*

2013

- **25 maart:** Min van EZ aan Tweede Kamer over advies Commissie Remkes: *" De laatste jaren zijn er steeds meer signalen gekomen dat de visstand op het IJsselmeer voor de sector structureel problematisch is. Om, in lijn met de visie, directer op de visstand te sturen heeft EZ onderzoeksinstituut IMARES opdracht gegeven om voor het IJsselmeer onderzoek te doen naar de optimale hoeveelheid te onttrekken vis per commercieel bestand. Daarbij moet vooraf worden opgemerkt dat het kabinet streeft naar een samenstelling en hoeveelheid van de vissoorten, die eveneens past binnen de kaders van Natura2000 en de Kaderrichtlijn Water. Rond de zomer worden de eerste resultaten verwacht. In de tweede helft van 2013 zullen dan, op basis van deze resultaten, worden gezien op welke wijze duurzame visserij op het IJsselmeer mogelijk is."*
- **4 juli:** Op initiatief van provincies en NGO's is onder leiding van Marian van Kampen een mediationtraject gestart met als doel een integrale oplossing naar een Rijk IJsselmeer te vinden. Deelnemers: Ministeries van EZ en I&M, Provincies Friesland, Flevoland en Noord-Holland, PO IJsselmeer, Sportvisserij, Stichting het Blauwe Hart, Vogelbescherming Nederland. Staatssecretaris Dijksma van EZ meldt aan de Kamer dat zij 1 miljoen euro beschikbaar stelt voor het transitiefonds, te besteden binnen geldende staatssteunregels.
- **20 september:** Vogelbescherming, Stichting Blauwe Hart en Sportvisserij Nederland schorten vanwege het mediationtraject hun juridische bezwaren op tegen de NB-wet vergunningen voor staand want visserij.

2014

- **4 maart:** IMARES stelt vast dat de visstand in het IJsselmeer zich op een historisch dieptepunt bevindt. Een volledige stop op de vangst van schubvis gedurende drie jaar is de eerste noodzakelijke stap naar een oplossing voor de slechte visstand in het IJsselmeer. Dit is de conclusie in het Masterplan Duurzame Visserij dat Marian van Kampen aanbiedt. Inmiddels is in het Transitiefonds 2,5 miljoen euro beschikbaar voor een duurzame oplossing.
- **4 juni:** Voor het Ministerie van EZ is het Masterplan niet acceptabel omdat zij geen warme sanering wil. Er wordt met alle bovengenoemde partijen een nieuwe overeenkomst gesloten waarbij vissers nog 15% van hun netten mogen inzetten met als doel om ten

minste een verdere teruggang van de visstanden te stoppen (geen herstel!). De ongeveer 70 (deeltijd)beroepsvissers worden eenmalig gecompenseerd (circa 7 ton).

2015

- Jan – dec. Ondanks de forse reductie in netten en de financiële compensatie vangen de beroepsvissers meer schubvis dan voorheen. De NVWA constateert veel illegale vangsten en een grootschalig overtreden van de regels door een deel van de beroepsvissers.

2016

- 11 april: IMARES stelt vast dat de visstand in het IJsselmeergebied verder achteruit is gegaan. In plaats van een afname van de vangsten snoekbaars en baars, is een sterke toename van de vangsten van deze soorten geconstateerd. De stand van brasem lijkt zelfs te zijn ingestort. Staatssecretaris van Dam van EZ meldt aan de Tweede Kamer *"Met de partijen in het Bestuurlijk Overleg is afgesproken dat we in oktober van dit jaar een besluit nemen over een toekomstig beheersysteem voor het IJsselmeer. [...]Vogelbescherming Nederland, Stichting Het Blauwe Hart en Sportvisserij Nederland gaven aan het primaire advies van IMARES alleen te willen volgen (in plaats van het nemen van nog verdergaande maatregelen) als komend najaar een nieuw, ander beheersysteem kan worden gekozen."*